

Selekcyjna bibliografia publikacji Sylwestra Dzkiego za lata 1958–2012

Władysław Marek Kolasa

Key words: bibliography, documentation, history, Polish press, Sylwester Dziki

Summary.

SELECTIVE BIBLIOGRAPHY (1958–2012) OF THE PUBLICATIONS BY SYLWESTER DZIKI

The bibliography is selective and covers only papers of scientific or documentary nature which concern journalistic matters. Only the original scientific dissertations (articles, books) have been listed altogether. All other types of publications (information notes, reports, biographies in the form of novels, reviews) have undergone selection. Only the papers of lasting value and some more important reviews of journalistic monographs have been included. A total of 430 papers have been listed, of which 222 are articles, dissertations and books, whereas 208 are reviews and polemics. The books (including 7 author's monographs and 30 volumes of edited papers) are of special importance among these papers. The bibliography is preceded by a short methodological outline and statistics of the author's works.

WŁADYSŁAW MAREK KOLASA

SELEKCYJNA BIBLIOGRAFIA PUBLIKACJI SYLWESTRA DZIKIEGO ZA LATA 1958–2012

Bibliografia ma charakter selekcyjny i obejmuje wyłącznie prace o charakterze naukowym lub dokumentacyjnym. W komplecie starano się zarejestrować jedynie oryginalne rozprawy naukowe (artykuły, książki). Wobec pozostałych rodzajów publikacji zastosowano pewną selekcję, dotyczyła ona w szczególności drobnych prac dokumentacyjnych i krytycznych (np. sprawozdania, recenzje); spośród tej grupy ujęto wyłącznie większe prace o trwałej wartości. Pominięto natomiast wypowiedzi publicystyczne oraz prace informacyjne (np. krótkie omówienia). Zabieg taki był konieczny z dwóch powodów. Sylwester Dziki legitymuje się ogromnym dorobkiem pisarskim, którego pełny wykaz liczy ponad 600 publikacji – trudno byłoby zatem pomieścić go w ramach artykułu. Byłby to zresztą zabieg bezcelowy, gdyż w połowie 2012 roku ukazała się książka zawierająca kompletny materiał do bibliografii Jubilata¹. Dzieło to stało się podstawą niniejszej bibliografii. Warto jednak podkreślić, że różnica względem pierwotnego dotyczy nie tylko wyboru i układu. Zastosowano znormalizowany opis bibliograficzny (znacznie poszerzony), prawie wszystkie jednostki poddano weryfikacji z autopsji oraz dokonano niezbędnych poprawek i uzupełnień.

W bibliografii nie stosowano żadnych ograniczeń formalnych. Zarejestrowano więc wszelkie publikacje, niezależnie od formy wydawniczej (artykuły, rozprawy, książki, broszury), kraju i języka publikacji oraz sposobu ich sygnowania przez Autora. W ślad za tym wykazano także prace, w których Sylwester Dziki występował pod rozwiązzanymi pseudonimami (Józef S. Waluś; Józef S. Kister) oraz kryptonimami (sd, s.d. i in.).

Większość opisów, jak wspomniano wcześniej, poddano autopsji i weryfikacji oraz skonfrontowano ich formę ze źródłami bibliotecznymi. W wypadku prac polskich były to przede wszystkim katalogi OPAC Biblioteki Narodowej i Biblioteki Jagiellońskiej; w odniesieniu do prac zagranicznych niezastąpiony okazał się

¹ S. Dziki: *Moje prasoznawstwo*, Trzebinia 2012.

katalog OCLC WorldCat. Znakomitą większość dorobku S. Dziki opublikował na łamach *Zeszytów Prasoznawczych*, w odniesieniu do tych prac pomocne okazały się dwie bibliografie zawartości pisma², a nade wszystko dostęp do pełnych tekstów periodyku w serwisie Małopolska Biblioteka Cyfrowa³.

Odpowiednio do rodzaju opisywanej jednostki użyto kilka typów opisu bibliograficznego. Dla wydawnictw zwartych i ich fragmentów zastosowano normę PN-N-01152.01, zaś dla artykułów – PN-N-01152.02. W opisach uwzględniono wszystkie elementy obowiązkowe, które w niektórych wypadkach uzupełniano o elementy fakultatywne. Zasadę większej precyzji zastosowano w szczególności w odniesieniu do wydawnictw zwartych oraz publikacji zagranicznych. Niekiedy opis uzupełnia odpowiednia adnotacja wyjaśniająca lub zawartościowa, w której wykazano także referencje (recenzje, polemiki). W bibliografii zastosowano układ chronologiczny, zaś w obrębie poszczególnych lat pozycje są uszeregowane alfabetycznie według tytułów. Zasada ta dotyczy jednak wyłącznie książek, artykułów i rozpraw; inaczej bowiem potraktowano recenzje: podano je w postaci bloków na końcu każdego rocznika. Zabieg taki był konieczny, aby odseparować oryginalny dorobek naukowy Sylwestra Dzkiego od jego działalności krytycznej. Należy podkreślić, że w tym ostatnim zakresie Autor był bardzo aktywny i opublikował setki recenzji, polemik i omówień, z czego w bibliografii wykazano jedynie najważniejsze.

Łącznie bibliografia liczy 430 pozycji; w liczbie tej 222 jednostki to artykuły i książki (numerowane), zaś zarejestrowane w wyborze recenzje – 208 pozycji (zestawione w blokach). Przyjęty w pracy porządek chronologiczny przyjęto celowo, aby łatwiej zobrazować ewolucję zainteresowań Jubilata. W ciągu długiej, prawie 55-letniej aktywności pisarskiej Sylwester Dziki podejmował bowiem rozliczne problemy badawcze, wieńcząc wiele z nich publikacjami książkowymi (siedem monografii autorskich oraz 30 tomów dzieł redagowanych). Zdecydowanie najobfitszy jest dorobek w zakresie dokumentacji, którego materializacją była *Polska Bibliografia Adnotowana Wiedzy o Środkach Masowego Komunikowania* (20 tomów), redagowana pod kierunkiem Dzkiego w latach 1969–1989. Z tego zakresu należy jeszcze przywołać kilka mniejszych dzieł książkowych, m.in. „Spis badań nad środkami masowej informacji w Polsce w latach 1963–1965” (1964), „Prasoznawcze prace dyplomowe w Polsce do roku 1968” (1970) oraz dwukrotnie wydaną bibliografię zawartości *Zeszytów Prasoznawczych* (1971, 1981)⁴; „Muzyka w polskich czasopismach literackich i społecznych 1831–1863” (1973). Pracy dokumentacyjnej towarzyszyła refleksja teoretyczna, której Autor poświęcił wiele artykułów, a w najpełniejszej formie wyłożył w monografii „War-

² S. Dziki: Bibliografia *Biuletynu Prasoznawczego 1957, Prasy Współczesnej i Dawnej 1958–1959, Zeszytów Prasoznawczych 1960–1969*, Kraków 1971; tenże: Bibliografia *Biuletynu Prasoznawczego 1957, Prasy Współczesnej i Dawnej 1958–1959, Zeszytów Prasoznawczych 1960–1979*, Kraków 1981.

³ *Zeszyty Prasoznawcze* (roczniki 1961–2011), <http://mbc.malopolska.pl/publication/70624> (dostęp: 24.09.2012).

⁴ Por. przyp. 2.

sztat dokumentacyjny prasoznawcy” (1992). Osobnym kierunkiem prac były badania nad typologią, obecne w licznych rozprawach, a najszerzej przedstawione w pracy „Wstęp do typologii współczesnej prasy polskiej” (1980). Znacznym osiągnięciem Sylwestra Dzikiego były także prace nad prymarną bibliografią prasy polskiej, które podjął w latach 90., czyli okresie największych przemian na polskim rynku prasowym. Owocem tych działań jest siedem obszernych tomów, najpierw pod tytułem *Katalog Prasy Polskiej* (1991–1994), kontynuowanych następnie jako *Katalog Mediów Polskich* (1995–1998).

W różnych okresach Dzikiego redagował i współredagował także rozmaite wydawnictwa informacyjne i encyklopedyczne. Warto wśród nich wymienić m.in. publikacje na temat międzynarodowych badań prasoznawczych: „World directory of mass communication periodicals” (1980), „World directory of mass communication Researchers” (1984), „Who’s who in mass communication” (1990) oraz kilka dzieł na temat prasoznawstwa i prasy polskiej, m.in. cenioną „Encyklopedię wiedzy o prasie” (1976) i „Słownik terminologii medialnej” (2006). Jubilat dał się także poznać jako edytor – wydał m.in. monumentalne dzieło Władysława Wolerta „Szkice z dziejów prasy światowej” (2005) – a także autor kalendarium.

Prace te ogłaszał cyklicznie w latach 1966–1990 (m.in. „Kronika prasy polskiej” [1966–1990] oraz kalendarium „Prasa Polski Ludowej” [1944–1956]). Oba cykle, choć mało znane, posiadają dużą wartość informacyjną i z całą pewnością zasługują na wydanie książkowe. Wskazany wyżej obraz zainteresowań Sylwestra Dzikiego jest daleki od kompletności. Aby go precyzyjnie opisać, należałoby poddać analizie ponad 150 artykułów i rozpraw, które najczęściej dotyczyły historii prasy, a także przeanalizować liczne biogramy, nekrologi i recenzje, spośród których w bibliografii uwzględniono tylko wybrane.

Wykres 1. Publikacje naukowe Sylwestra Dzikiego (1958–2012)

